

Zielona Gmina Czechowice-Dziedzice

Zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe, zielone wyspy pełne drzew, zielone wiaty przystankowe i nowa ścieżka pieszo-rowerowa. Wszystko to powstanie w najbliższych dwóch latach na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice dzięki temu, że pozyskała ona aż 10 milionów złotych z funduszy norweskich na inwestycje w zielono-niebieską infrastrukturę miejską.

Wniosek o pozyskanie środków z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 - Program „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu” został złożony 17 sierpnia ubiegłego roku. Projekt nosił tytuł „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”. Drobiazgowa weryfikacja wniosków trwała przez blisko rok. Było ich aż 91. Środki udało się zdobyć tylko 19 miastom z całego kraju, a wśród nich znalazła się Gmina Czechowice-Dziedzice, która zajęła bardzo wysokie, drugie miejsce pod względem wysokości przyznanego dofinansowania!

Złagodzić skutki zmian klimatycznych

Pozyskane fundusze przeznaczone zostaną na realizację zadań inwestycyjnych w infrastrukturę miejską łagodzących skutki zmian klimatycznych oraz adaptację do nich. Dzięki temu miasto stanie się jeszcze bardziej zielone oraz przyjazne mieszkańcom i środowisku. Realizacja projektu zakończy się planowo w 2024 roku, a jego całkowita wartość to 13 377 083,93 złotych (ponad 3,1 mln EUR). Przy dofinansowaniu w wysokości 9 855 625,86 złotych, gminie pozostanie sfinansowanie wkładu własnego w wysokości 3 521 458,07 złotych. Projekt obejmuje aż osiem różnych zadań inwestycyjnych, m.in. siedem nowych zbiorników retencyjnych, sześć nowych ogrodów deszczowych, osiem zielonych wysp, ścieżkę pieszo-rowerową oraz aż dziesięć zielonych przystanków autobusowych z funkcją retencji wody deszczowej (w tym jeden z funkcjami edukacyjnymi).

Przedsięwzięcie realizowane jest w partnerstwie ze stowarzyszeniem z Norwegii INTBAU Norway. Stowarzyszenie to wspiera tradycyjne, lokalne budownictwo oraz tworzenie lepszych miejsc do życia, w zgodzie ze środowiskiem naturalnym. Bo to właśnie z Norwegii i z Oslo - Zielonej Stolicy Europy 2019 - zaczerpnięto pomysł, inspirację i wzory rozwiązań infrastrukturalnych, które już od kilku lat Gmina Czechowice-Dziedzice intensywnie realizuje na swoim terenie, oddając choćby w tym roku dla mieszkańców m.in. Park Szwajcarska Dolina oraz Park Świętej Barbary. Oba kompleksy parkowo-krajobrazowe, z licznymi funkcjami rekreacyjnymi oraz sportowymi, również wykorzystują rozwiązania z zakresu m.in. retencji wód typowe dla Skandynawii. 9 grudnia br. na Uniwersytecie w Oslo od-

była się konferencja naukowa inauguracyjna obecny projekt, dzięki któremu Czechowice-Dziedzice będą jeszcze bardziej zielone, chcąc przy tym zapewnić jednocześnie jeszcze efektywniejsze gospodarowanie i retencjonowanie wody deszczowej na swoim terenie, co przyczyni się również m.in. do lepszej ochrony przeciwpowodziowej terenów publicznych oraz mieszkańców i ich mienia.

Ogrody deszczowe jak gąbki

Ogród deszczowy to rodzaj terenu zielonego - gromadzący, filtrujący i przetrzymujący wodę w środowisku. Wychwytuje on zanieczyszczenia znajdujące się w deszczówce, a następnie odprowadza ją dalej do gruntu. Dzięki specjalnie przygotowanemu podłożu oraz roślinności działa jak gąbka, absorbując i powoli uwalniając wodę. Dzięki temu mniejsze ilości wody spływają z dachów, jezdni czy chodników wprost do kanalizacji, zapobiegając piętrzeniu wody opadowej w rzekach i podtopieniom oraz zmniejszając negatywne dla ludzi skutki burz i nawałnic.

Rolę swoistych filtrów w ogrodzie deszczowym pełnią specjalnie dobrane gatunki

Co TY możesz zrobić dla ochrony bioróżnorodności:

- ogranicz konsumpcję; kupuj produkty w takiej ilości, jaką jesteś w stanie wykorzystać
- nie przywoź z wakacji pamiątek wykonanych z roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem
- zrezygnuj z równo przystrzyżonego trawnika na rzecz różnokolorowej łąki
- jeśli dokarmiasz ptaki, rób to odpowiedzialnie - nie karm ich chlebem!
- nie wprowadzaj do środowiska gatunków obcych
- zrezygnuj z plastiku na rzecz produktów wielokrotnego użytku
- segreguj odpady
- oszczędzaj wodę i energię elektryczną
- zbieraj deszczówkę, którą możesz wykorzystać np. do nawadniania ogrodu

roślin, zwane hydrofitami. Po pierwsze, ich system korzeniowy lub kłącza przechwytyją i zatrzymują zanieczyszczenia zawarte w wodzie, często przy okazji ją oczyszczając, a po drugie, rośliny te cechuje odporność na okresowe zalewanie oraz przesuszenie. Rodzime gatunki odpowiednie do ogrodów deszczowych to na przykład turzyce, kosańce, krwawnica pospolita, rdest wężownik, niezapominajka błotna czy paprocie, m.in. długosz królewski i wietlica samicza.

Dwa tysiące nowych drzew

Ważnym elementem zielono-niebieskiego czechowickiego projektu będzie utworzenie tzw. zielonych wysp, czyli zupełnie nowych, zadrzewionych terenów. Do obsadzenia drzewami rodzimych gatunków wytypowanych zostało sześć gminnych działek, o łącznej powierzchni prawie 4 hektarów (przyległych do DK 1 oraz ulic: Cmentarnej, Wierzbowej, Wodnej, Starowiejskiej i Świerkowieckiej), na których posadzonych zostanie ponad dwa tysiące nowych drzew. Zielone wyspy powstaną na terenach wyłączonych z jakiegokolwiek działalności, więc posadzone na nich drzewa mają szansę dożyć tam sędziwego wieku.

Ochronić bioróżnorodność

Powyższe inwestycje przyczynią się również do zachowania bioróżnorodności w regionie. A jest ona kluczowa dla przeciwdziałania zmianom klimatycznym oraz ochrony zdrowia ludzkiego. Bioróżnorodność to nic innego jak zróżnicowanie życia - gatunków, genów oraz ekosystemów. Dotyczy roślin, zwierząt, grzybów i mikroorganizmów, a także ich siedlisk. Im bardziej środowisko przyrodnicze jest zróżnicowane, tym lepiej funkcjonuje i jest odporne na zachodzące zmiany.

Bioróżnorodność odgrywa w naszym życiu ogromną rolę. Organizmy i ekosystemy dostarczają nam bowiem tlen, czystą wodę oraz żywność.

Obecnie, w wyniku działalności człowieka i degradacji środowiska, obserwuje się ogromny spadek bioróżnorodności. Szacuje się, iż współcześnie wymiera od 5 000 do ok. 50 000 gatunków roślin i zwierząt rocznie.

Utrata bioróżnorodności powoduje na przykład zanieczyszczenie wody. Destabi-

lizuje również ekosystemy, które pomagają regulować klimat i łagodzą skutki katastrof naturalnych, np. powodzi.

Kluczowe znaczenie ma zatem wspólnie ochrona bioróżnorodności. Przejawia się ona w zmniejszaniu emisji gazów cieplarnianych, przywracaniu zniszczonych lasów, zwiększaniu obszarów chronionych czy odtwarzaniu naturalnych siedlisk. W działania te wpisują się również właśnie planowane w Gminie Czechowice-Dziedzice, opisane wyżej inwestycje, które mają duże znaczenie proekologiczne.

Ekologia dla dzieci i młodzieży

Oprócz inwestowania w rozwiązania proekologiczne, Gmina nie zapomina o edukacji mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych oraz rodzin z dziećmi. Służy temu przede wszystkim działające od 2020 roku Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach. Obiekt jest częścią Urzędu Miejskiego.

W CEE prowadzone są zajęcia edukacyjne z zakresu ekologii, bioróżnorodności, hydrologii, historii gminy oraz lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Jednym z proponowanych odbywających się również szkoleń i warsztatów w CEE tematów są łąki kwietne, retencja wód czy znaczenie zapylaczy. W placówce odbywają się również szkolenia i warsztaty, a także imprezy turystyczne i krajoznawcze, skierowane w dużej części również do rowerzystów.

Zadanie dofinansowane jest ze środków Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 i jest realizowane w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice” współfinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 (w ramach programu: „Środowisko, Energia i Zmiany klimatu”, obszar programowy: Klimat) oraz z budżetu państwa za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (na podstawie umowy nr MFE-OG.07.03.01-12-0043/21-00 z dnia 26 listopada 2021 roku).

★

O innych przedsięwzięciach Gminy w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu - zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice” napiszemy w kolejnych publikacjach.